

REPUBLIKA HRVATSKA
TRGOVAČKI SUD U ZAGREBU
Zagreb, Amruševa 2/II.

Poslovni broj: 21. P-355/20-6

U IME REPUBLIKE HRVATSKE
PRESUDA

Trgovački sud u Zagrebu, po sutkinji Ivani Manestar, u pravnoj stvari tužiteljice Stečajne mase iza DIBA d.o.o. u stečaju, Zagreb, Ilica 392, OIB: 98877653565, kojeg zastupa Iva Pinjuh Stjepović, odvjetnica u Zagrebu, Draškovićeva 4A, protiv tuženice ZORE GODEC iz Zagreba, Završje 103, OIB: 99846726341, koju zastupa Đorđe Anđelković, odvjetnik u Zagrebu, Vrbanićeva 20, radi pobijanja pravnih radnji stečajnog dužnika, nakon javne glavne rasprave zaključene 7. srpnja 2020. u prisutnosti odvjetnika Ivice Cvitića, zamjenika punomoćnice tužiteljice i Saše Anđelkovića, zamjenika punomoćnika tuženice, dana 21. kolovoza 2020.

presudio je

I. Odbija se kao neosnovan tužbeni zahtjev za utvrđenje da su bez pravnog učinka prema stečajnoj masi tužiteljice pravna radnja izdavanja bjanko zadužnice na iznos od 500.000,00 kn kod Javnog bilježnika Mladena Matoša, Zagreb, pod brojem OV-2923/12 dana 12. ožujka 2012. i namirenje tuženice po navedenoj zadužnici u iznosu od 168.438,84 kn.

II. Nalaže se tuženici isplatiti tužiteljici iznos od 168.438,84 kn s zateznim kamatama na iznos od:

- 689,25 kn od 15. svibnja 2012. do isplate,
- 20.693,50 kn od 17. kolovoza 2012. do isplate,
- 80.000,00 kn od 23. kolovoza 2012. do isplate,
- 64.486,08 kn od 3. studenog 2012. do isplate,
- 164,33 kn od 16. studenog 2012. do isplate,
- 1.061,43 kn od 25. siječnja 2013. do isplate,
- 1.344,25 kn od 29. studenog 2014. do isplate,

po stopi koja se za razdoblje do 31. srpnja 2015. određuje za svako polugodište uvećanjem eskontne stope Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za 5 postotnih poena, a od 1. kolovoza 2015. do isplate po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih nefinancijskim trgovačkim društvima na razdoblje dulje od godine dana, izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu, za 3 postotna poena, u roku od 8 dana.

III. Odbija se tužbeni zahtjev za isplatu zateznih kamata na iznos od 168.438,84 kn po stopi koja čini razliku između dosuđene stope koja se određuje za razdoblje do 31. srpnja 2015. određuje za svako polugodište uvećanjem eskontne stope Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za 5 postotnih poena, a od 1. kolovoza 2015. do isplate po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih nefinancijskim trgovačkim društvima na razdoblje dulje od godine dana, izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu, za 3 postotna poena i potraživane stope koja se određuje za svako polugodište uvećanjem eskontne stope Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za 8 postotnih poena, kao neosnovan.

IV. Određuje se da će svaka stranka snositi svoje parnične troškove.

Obrazloženje

Tužitelj u tužbi navodi da je nad njegovim pravnim prednikom, društvom DIBA d.o.o. u stečaju, rješenjem ovog suda, poslovni broj St-616/14 od 29. siječnja 2015., otvoren stečajni postupak te da mu je stečajni sudac dao odobrenje za podnošenje predmetne tužbe radi pobijanja pravnih radnji stečajnog dužnika i to ovjere bjanko zadužnice na iznos od 500.000,00 kn kod Javnog bilježnika Mladena Matoša, Zagreb, pod brojem OV-2923/12 dana 12. ožujka 2012. te namirenja tuženice po navedenoj zadužnici u iznosu od 168.438,84 kn. Tvrdi da je prije otvaranja stečajnog postupka, za vrijeme trajanja trajne blokade računa prednika tužiteljice, koja je nastupila 11. siječnja 2012., tadašnji direktor prednika, Mladen Vitezović, u ime društva izdao tuženici dana 12. ožujka 2012. bjanko zadužnicu na iznos od 500.000,00 kn, radi osiguranja navodne tražbine tuženice, kao jedinog člana društva, prema društvu za isplatu dobiti u iznosu od 420.000,00 kn, iako je znao da takva tražbina tuženice ne postoji, s obzirom da je društvo u 2011. poslovalo s gubitkom u iznosu od 645.456,00 kn, što da proizlazi iz završnog računa za 2011. Tuženica da je navedenu bjanko zadužnicu pustila na naplatu 9. svibnja 2012. te da je temeljem iste, tijekom 2012., 2013. i 2014., naplatila ukupno 168.438,84 kn i to 689,25 kn dana 14. svibnja 2012., 20.693,50 kn dana 16. kolovoza 2012., 80.000,00 kn dana 22. kolovoza 2012., 64.486,08 kn dana 2. studenog 2012., 164,33 kn dana 15. studenog 2012., 1.061,43 kn dana 24. siječnja 2013. i 1.344,25 kn dana 28. studenog 2014. S obzirom da je predmetna bjanko zadužnica izdana tuženici unutar 4 godine prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, da je u to vrijeme stečajni dužnik bio nesposoban za plaćanje, za što da je tuženica morala znati, jer se ista kao jedini član društva stečajnog dužnika, u smislu odredbe čl. 136. Stečajnog zakona (Narodne novine, broj: 44/1996., 161/1998., 29/1999., 129/2000., 123/2003., 197/2003., 187/2004., 82/2006., 116/2010., 25/2012., 133/2012., 45/2013., dalje u tekstu: SZ), smatra bliskom osobom stečajnog dužnika, to da je stečajni dužnik, zastupan po tadašnjem direktoru Mladenu Vitezoviću, izdavanjem bjanko zadužnice imao namjeru oštetiti svoje vjerovnike, za što da je tuženica također morala znati kao bliska osoba, a što da je i učinjeno, jer se je naplatama po predmetnoj zadužnici smanjila stečajna masa, a time i mogućnost namirenja stečajnih vjerovnika, a uspješnim pobijanjem predmetnih radnji da bi se naplaćeni iznosi vratili u stečajnu masu i time bi se ostvarilo uspješnije namirenje stečajnih vjerovnika, to tužiteljica smatra da su u konkretnom slučaju ispunjene opće i posebne pretpostavke za pobijanje pravnih radnji stečajnog dužnika, u smislu odredbe čl. 127. i 131. (namjerno oštećenje) SZ-a.

Tuženica u odgovoru na tužbu navodi da nije imala nikakvih saznanja o financijskom stanju stečajnog dužnika, iako je bila jedini član društva, iz razloga što je financijsko

poslovanje vodio Janko Godec te da ovjera potpisa na zadužnici nije pravna radnja pa da se ne može niti pobijati.

U daljnjem tijeku postupka tuženica je navela da je predmetna bjanko zadužnica izdana radi osiguranja njene tražbine na isplatu dobiti na koju je stekla pravo u godinama koje su prethodile 2011. te da se dostavljena odluka o raspodjeli gubitka 2011. ne odnosi na prednika tužiteljice, već na društvo DIBA NEKRETNINE d.o.o., stoga da tužiteljica nije dokazala da tuženica nije imala prema stečajnom dužniku tražbinu na isplatu dobiti koja se je mogla osigurati izdavanjem bjanko zadužnice.

Tužiteljica je na ročištu održanom 17. svibnja 2017. izjavila da ispravlja tužbeni zahtjev u točki 1. na način da umjesto "ovjera bjanko zadužnice" ispravno treba pisati "izdavanje bjanko zadužnice".

Tuženica je smatrala da time nije izvršen ispravak, već preinaka tužbe, kojoj se je usprotivila, jer da tužiteljica nije dobila odobrenje stečajnog suca za pobijanje pravne radnje izdavanja bjanko zadužnice, već za pobijanje ovjere bjanko zadužnice, a što da su različite radnje. Ustrajala je na tvrdnji da u vrijeme poduzimanja pobijane radnje nije znala da je stečajni dužnik bio nesposoban za plaćanje. Izjavila je da ne osporava da se je temeljem predmetne bjanko zadužnice naplatila u iznosima i na datume koje tužiteljica navodi u tužbi.

Dana 8. rujna 2017. doneseno je rješenje kojim je odbijena preinaka tužbe na način da se umjesto radnje ovjere bjanko zadužnice pobija pravna radnja izdavanja bjanko zadužnice te presuda kojom je odbijen tužbeni zahtjev za utvrđenje da su bez pravnog učinka prema stečajnoj masi tužiteljice pravna radnja ovjere bjanko zadužnice na iznos od 500.000,00 kn kod Javnog bilježnika Mladena Matoša, Zagreb, pod brojem OV-2923/12 dana 12. ožujka 2012. i namirenje tuženice po navedenoj zadužnici u iznosu od 168.438,84 kn, a prihvaćen tužbeni zahtjev za isplatu iznosa od 168.438,84 kn s zateznim kamatama na pojedinačne iznose.

Povodom žalbi obiju stranaka presuda i rješenje su ukinuti i predmet je vraćen na ponovno suđenje, uz obrazloženje da promjena riječi "ovjera" bjanko zadužnice u "izdavanje" bjanko zadužnice nije preinaka, već ispravak tužbe te da zbog pogrešnog pravnog pristupa nije ispitano jesu li ispunjene opće i posebne pretpostavke za pobijanje pravnih radnji stečajnog dužnika pa da je u ponovljenom postupku potrebno utvrditi postoje li te pretpostavke.

Tijekom dokaznog postupka pročitano je rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu, Stalne službe u Karlovcu, poslovni broj St-616/14 od 3. lipnja 2015., kojim se stečajnom upravitelju daje odobrenje za podnošenje tužbe radi pobijanja pravnih radnji ovjere bjanko zadužnice i namirenja tuženice po istoj (list 6. spisa), rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu, Stalne službe u Karlovcu, poslovni broj St-616/14 od 29. siječnja 2015., o otvaranju stečajnog postupka nad prednikom tužiteljice (list 7. – 9. spisa), Očevidnik Financijske agencije o redoslijedu naplate osnova za plaćanje po računima stečajnog dužnika (list 10. – 19. spisa), preslika bjanko zadužnice, izdane od strane prednika tužiteljice, solemnizirane kod Javnog bilježnika Mladena Matoša iz Zagreba, Ilica 297, pod brojem OV-2923/12 dana 12. ožujka 2012. (list 20. – 22. spisa), dopis tuženice od 8. svibnja 2012. upućen Financijskoj agenciji (list 23. spisa), rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu, Stalne službe u Karlovcu, poslovni broj St-616/14 od 22. rujna 2015., o obustavi i zaključenju stečajnog postupka (list 54. – 55. spisa), financijski izvještaj za prednika tužiteljice za 2011. (list 56. spisa), očevidnik Financijske

agencije o danima insolventnosti prednika tužiteljice (list 57. – 60. spisa), Odluka skupštine prednika tužiteljice od 27. travnja 2012. o raspodjeli gubitka 2011. (list 61. spisa), pregled imovine i obveza stečajnog dužnika (list 62. spisa) te je saslušan svjedok Janko Godec (list 69. – 70. spisa).

Ocjenom izvedenih dokaza, sukladno odredbi čl. 8. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine, broj: 53/1991., 91/1992., 112/1999., 88/2001., 117/2003., 88/2005., 2/2007. – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 84/2008., 123/2008., 57/2011., 25/2013., 28/2013., 89/2014. – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, dalje u tekstu: ZPP), sud je zaključio da je tužbeni zahtjev kojim se traži utvrđenje da su radnja izdavanja predmetne bjanko zadužnice i radnja namirenja tuženice po istoj bez pravnog učinka prema stečajnoj masi neosnovan, dok je tužbeni zahtjev kojim se traži isplata (vraćanje) onog iznosa kojeg je tuženica naplatila po predmetnoj bjanko zadužnici osnovan.

Predmet spora jest pobijanje radnje izdavanja bjanko zadužnice do iznosa od 500.000,00 kn kod Javnog bilježnika Mladena Matoša, Zagreb, pod brojem OV-2923/12 dana 12. ožujka 2012. i radnje namirenja tuženice po toj zadužnici u iznosu od 168.438,84 kn te povrat novčanog iznosa kojeg je tuženica stekla naplatom po predmetnoj bjanko zadužnici.

Prema odredbi čl. 127. SZ-a pravne radnje poduzete prije otvaranja stečajnoga postupka kojima se remeti ujednačeno namirenje stečajnih vjerovnika (oštećenje vjerovnika), odnosno kojima se pojedini stečajni vjerovnici stavljaju u povoljniji položaj (pogodovanje vjerovnika), stečajni upravitelj u ime stečajnoga dužnika i stečajni vjerovnici mogu pobijati u skladu s odredbama SZ-a, s time da je s pravnom radnjom izjednačeno i propuštanje zbog kojeg je stečajni dužnik izgubio kakvo pravo ili kojim su protiv njega imovinskopravni zahtjevi bili zasnovani, održani ili osigurani.

Dakle, opće pretpostavke pobijanja pravnih radnji stečajnog dužnika su da je pravna radnja/propuštanje poduzeta prije otvaranja stečaja nad stečajnim dužnikom (iznimka je propisana odredbom čl. 144. SZ-a), da stečajna masa nije dostatna za namirenje tražbina svih stečajnih vjerovnika, jer samo u tom slučaju se pobijanom radnjom može remetiti ujednačeno namirenje stečajnih vjerovnika i/ili se pojedini stečajni vjerovnici mogu stavljati u povoljniji položaj te da bi se uspješnim pobijanjem pravne radnje omogućilo bolje i potpunije namirenje stečajnih vjerovnika tako što bi se u stečajnu masu vratile pravne koristi koje su stečene temeljem te pravne radnje ili bi se spriječilo da iste prijeđu na protivnika pobijanja.

Smatra se da je pravna radnja poduzeta u vrijeme kada nastupe njeni pravni učinci (čl. 138. st. 1. SZ-a), što je u slučaju izdavanja bjanko zadužnice trenutak njene potvrde (solemnizacije) od strane javnog bilježnika.

Predmetna bjanko zadužnica izdana je (potvrđena od strane javnog bilježnika) 12. ožujka 2012., a stečaj nad prednikom tužitelja je otvoren 29. siječnja 2015., kada je doneseno i objavljeno na oglasnoj ploči ovog suda rješenje o otvaranju stečaja, St-616/14 od 29. siječnja 2015., dok iz pregleda imovine i obveza stečajnog dužnika proizlazi da je njegova ukupna imovina procijenjena na vrijednost od 100.000,00 kn, dok tražbine stečajnih vjerovnika iznose 639.891,03 kn, dakle, proizlazi da stečajna masa nije dostatna za namirenje tražbina stečajnih vjerovnika, štoviše, iz rješenja stečajnog suda od 22. rujna 2015. kojim je nad stečajnim dužnikom obustavljen i zaključen stečajni postupak, proizlazi da stečajna masa nije dostatna niti za namirenje troškova stečajnog postupka pa bi se, s obzirom da nije sporno da je tuženica temeljem predmetne bjanko zadužnice naplatila iznos od 168.438,84 kn, uspješnim

pobijanjem pravne radnje izdavanja predmetne bjanko zadužnice postigao povrat naplaćenog iznosa u stečajnu masu, a time i bolje namirenje stečajnih vjerovnika.

Stoga bi proizlazilo da su ispunjene sve opće pretpostavke za pobijanje pravne radnje izdavanja predmetne bjanko zadužnice (radnja namirenja tuženice temeljem te bjanko zadužnice niti je radnja stečajnog dužnika, niti je pravna radnja, a samo takve mogu biti predmetom pobijanja, već se radi o činjeničnoj radnji poduzetoj od strane tuženice, koja ne može biti predmetom pobijanja prema odredbama SZ-a).

Odredbom čl. 132. st. 1. SZ-a određeno je da se pravna radnja dužnika bez naknade ili uz neznatnu naknadu može pobijati, osim ako je poduzeta četiri godine prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka.

S obzirom da je izdavanje bjanko zadužnice jednostrani pravni posao koji je u konkretnom slučaju poduzet bez naknade, budući da prednik tužiteljice nije za osiguranje koje je dao tuženici primio nikakvu protučinidbu, a sama bjanko zadužnica je izdana unutar 4 godine prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka (bjanko zadužnica je izdana 12. ožujka 2012., a prijedlog za otvaranje stečaja je, prema rješenju o otvaranju stečaja od 29. siječnja 2015., podnesen 1. rujna 2014.), to bi bila ispunjena i posebna pretpostavka za pobijanje predmetne pravne radnje.

Međutim, prema odredbama SZ-a pobijati se mogu samo one pravne radnje koje su inače valjane, a pravomoćnošću presude kojim se prihvaća tužbeni zahtjev gube učinak isključivo prema stečajnom dužniku i u onoj mjeri koja je potrebna za potpuno namirenje stečajnih vjerovnika.

Presuda kojom se prihvaća tužbeni zahtjev za utvrđenje da je određena pravna radnja stečajnog dužnika bez pravnog učinka prema stečajnoj masi ima konstitutivni učinak, kao i presuda kojom se utvrđuje da je određeni pravni posao pobojan, u smislu odredaba Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine, broj: 35/2005., 41/2008., 125/2011., 78/2015., 29/2018., dalje u tekstu: ZOO), iz čega proizlazi da se pobijati mogu samo valjani pravni poslovi (pravne radnje), a ne i oni koji su ništetni, s obzirom da ništetni pravni poslovi od trenutka njihova poduzimanja ne proizvode (namjeravane) pravne učinke, a eventualna sudska odluka kojom se to utvrđuje imao samo deklaratorni učinak.

Ocjena je ovog suda da je jednostrani pravni posao izdavanja predmetne bjanko zadužnice ništetan i da, stoga, ne može biti osnovano pobijanje sukladno odredbama SZ-a.

Iako tužiteljica ne zahtijeva da sud utvrdi da je navedeni jednostrani pravni posao ništetan, sud pazi na ništetnost pravnih poslova po službenoj dužnosti (arg. iz čl. 327. st. 1. ZOO-a), slijedom čega je o ništetnosti pravnog posla izdavanja bjanko zadužnice bilo moguće odlučivati kao o prethodnom pravnom pitanju.

Jednostrani pravni poslovi ništetni su iz istih razloga kao i dvostrani pravni poslovi (ugovori).

S obzirom da činidba pravnog posla mora biti moguća, dopuštena te određena ili barem odrediva (čl. 269. st. 2. i čl. 270. st. 1. ZOO-a), da se kod pravnog posla izdavanja bjanko zadužnice činidba izdavatelja iscrpljuje u davanju osiguranja za naplatu novčane tražbine, a da bez postojanja novčane tražbine niti činidba osiguranja nije moguća, jer nema

svoj objekt, to proizlazi da je pravni posao izdavanja bjanko zadužnice osiguranjem novčane tražbine ništetan, ne proizvodi pravne učinke, ako ne postoji tražbina koja bi se mogla osigurati.

U prilog navedenom stajalištu upućivale bi odredbe Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine, broj: 91/1996., 68/1998., 137/1999., 22/2000., 73/2000., 129/2000., 114/2001., 79/2006., 141/2006., 146/2008., 38/2009., 153/2009., 90/2010., 143/2012., 152/2014., dalje u tekstu: ZVDSP) koje uređuju založno pravo, koje služi osiguranju novčanih tražbina, jednako kao i bjanko zadužnice, konkretno odredba čl. 346. ZVDSP-a prema kojoj, ako nije što drugo zakonom određeno, založno pravo prestaje kad prestane cijela njime osigurana tražbina i sve sporedne tražbine kamata i troškova, dok je odredbom čl. 301. st. 1. i 2. ZVDSP-a određeno da se založnim pravom osigurava određena postojeća novčana tražbina ili određena buduća tražbina, koja bi trebala nastati tek nakon nekog vremena ili nakon ispunjenja određenog uvjeta.

Iz navedenih odredaba se zaključuje da ako se ne osigurava određena buduća tražbina, već tražbina koja navodno postoji, iako to nije tako, tada založno pravo niti ne nastaje.

Ne postoji razlog za drugačiji pravni tretman bjanko zadužnice kao još jednog sredstva osiguranja novčanih tražbina, u smislu odredbe čl. 215. Ovršnog zakona (Narodne novine, broj: 57/1996., 29/1999., 42/2000., 173/2003. 194/2003., 151/2004., 88/2005., 121/2005., 67/2008., 139/2010., 154/2011., 70/2012., dalje u tekstu: OZ) prema kojoj dužnik može privatnom ispravom potvrđenom kod javnog bilježnika dati suglasnost da se radi naplate tražbine čiji će iznos biti naknadno upisan u ispravi zaplijene svi njegovi računi kod banaka te da se novčana sredstva s tih računa, u skladu s njegovom izjavom sadržanoj u toj ispravi, izravno s računa isplate vjerovniku koji je upisan u ispravi ili će u istu biti naknadno upisan (bjanko zadužnica) pri čemu takva isprava, nakon što u istu bude upisan iznos i ime vjerovnika, ima učinak rješenja o ovrsi kojim se zapljenjuje tražbina po računu i prenosi na ovrhovoditelja.

I bjanko zadužnicama se mogu osiguravati određene postojeće ili buduće novčane tražbine, a ako osigurana tražbina bude ispunjena ili na drugi način prestane, tada i sama bjanko zadužnica gubi pravni učinak.

Međutim, ako tražbina nije postojala u trenutku izdavanja bjanko zadužnice, a nije se radilo o osiguranju buduće tražbine, tada bjanko zadužnica nije nikada proizvodila pravne učinke što znači da je taj jednostrani pravni posao ništetan.

Među strankama nije sporno da je predmetna bjanko zadužnica izdana radi osiguranja navodne novčane tražbine tuženice prema pravnom predniku tužiteljice, društvu čiji je tuženica bila jedini član i prokurist, za isplatu dobiti u iznosu od 420.000,00 kn, a isto proizlazi i iz dopisa tuženice od 8. svibnja 2012. upućenog Financijskoj agenciji uz koji je predmetna bjanko zadužnica predana na naplatu, iz same bjanko zadužnice, iz Odluke o raspodjeli gubitka 2011. te iz iskaza svjedoka Janka Godeca, sina tuženice i tadašnjeg prokurista društva.

Iz financijskog izvještaja za prednika tužiteljice, stečajnog dužnika, za 2011. proizlazi da je u toj poslovnoj godini društvo ostvarilo gubitak od ukupno 645.456,00 kn.

Navedeni izvještaj predan je Financijskoj agenciji 18. lipnja 2012., s time da je rok za njegovo podnošenje za statističke i druge potrebe u to vrijeme bio 31. ožujka 2012., a prethodno je uprava društva bila dužna skupštini, dakle, članu društva, tuženici, podnijeti na pregled godišnja financijska izvješća, a ako nije, tuženica je bila dužna ista zatražiti, jer je ona po zakonu bila dužna utvrditi godišnja financijska izvješća (čl. 428. st. 2. i 3. Zakona o trgovačkim društvima /Narodne novine, broj: 111/1993., 34/1999., 121/1999., 52/2000., 118/2003., 107/2007., 146/2008., 137/2009., 111/2012., 125/2011., 68/2013., dalje u tekstu: ZTD/).

U svakom slučaju, bez obzira na odgovornost uprave stečajnog dužnika i njegove skupštine, koju je činila jedino tuženica, iz Odluke o raspodjeli gubitka iz 2011. za društvo DIBA NEKRETNINE d.o.o., što je bila ranija tvrtka prednika tužiteljice, razvidno je da je ista donesena 27. travnja 2012., svjedok Janko Godec potvrdio je da je istu već vjerojatno ranije vidio, s obzirom da su on i direktor društva sastavljali takve odluke, iako je to bila dužna činiti njegova majka, tuženica, kao jedini član društva, u toj odluci se navodi isti iznos gubitka kao i u financijskom izvještaju za 2011. koji je predan Financijskoj agenciji i objavljen na njenim internetskim stranicama te otprilike isti iznos zadržane dobiti za koji i svjedok Janko Godec navodi da je na njegovu isplatu tuženica imala pravo te koji se navodi u predmetnoj zadužnici (u Odluci o raspodjeli gubitka u 2011. navodi se da ukupni zadržani dobitak iz godina koje su prethodile 2011. iznosi 421.679,00 kn, dok se u predmetnoj bjanko zadužnici navodi da tražbina tuženice po osnovi isplate zadržane dobiti iznosi 420.000,00 kn), iz čega proizlazi da su podaci koji se navode u navedenoj odluci odgovarali stvarnom stanju.

Odredbom čl. 406. st. 1. ZTD-a određeno je da sve dok društvo s ograničenom odgovornošću postoji članovi društva imaju pravo tražiti da im se isplati godišnja dobit i zadržana dobit iz ranijih godina umanjena za gubitke iz ranijih godina u mjeri u kojoj to nije isključeno zakonom, društvenim ugovorom ili odlukom članova o upotrebi dobiti.

Dakle, iz zadržane dobiti najprije se moraju podmiriti ostvareni gubici, a tek ako nakon toga nešto preostane član društva ima u tom iznosu tražbinu prema društvu za isplatu zadržane dobiti.

S obzirom da je ostvareni gubitak stečajnog dužnika u 2011. iznosio 645.456,00 kn, a ukupna zadržana dobit iz prethodnih godina iznosila je 421.679,00 kn, to proizlazi da je u 2012. cjelokupna zadržana dobit trebala biti iskorištena za podmirenje dijela ostvarenog gubitka iz 2011. pa tuženica prema društvu u 2012. više nije mogla imati nikakvu tražbinu za isplatu dobiti.

Isto proizlazi i iz Odluke o raspodjeli gubitka iz 2011. od 27. travnja 2012. prema kojoj se ukupno zadržani dobitak iz prethodnih godina u iznosu od 421.679,00 kn pokrićem gubitka iz 2011. umanjuje i čini svotu od ukupno – 223.777,00 kn, dakle, zadržana dobit u 2012. više nije postojala pa nije mogla postojati niti tražbina tuženice na isplatu te dobiti.

Kako nije postojala tražbina tuženice prema društvu za isplatu zadržane dobiti, to nije bilo moguće takvu tražbinu niti osigurati izdavanjem predmetne bjanko zadužnice pa je taj jednostrani pravni posao ništetan zbog nemoguće činidbe.

Osoba koja je nešto primila temeljem ništetnog pravnog posla dužna je isto vratiti osobi od koje je to primila, a ako to nije moguće ili ako se narav onoga što je ispunjeno

protivi vraćanju, mora dati odgovarajuću naknadu u novcu, prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, ako zakon što drugo ne određuje (čl. 323. st. 1. ZOO-a).

Radi se sadržajno o povratu onog što je stečeno bez pravne osnove, budući da ništetni pravni poslovi ne proizvode pravne učinke pa ne predstavljaju niti pravnu osnovu za stjecanje imovine.

Kad se vraća ono što je stečeno bez osnove, moraju se vratiti plodovi i platiti zatezne kamate i to, ako je stjecatelj nepošten od dana stjecanja, a inače od dana podnošenja zahtjeva (čl. 1115. ZOO-a).

Stjecatelj je nepošten ako je znao ili je prema okolnostima, upotrebljavajući pozornost prosječnog čovjeka, mogao znati da nešto neosnovano stječe na račun drugoga.

Tuženica je kao jedina članica društva prednika tužiteljice bila zakonom obvezana da utvrđuje godišnja financijska izvješća i odlučuje o pokriću gubitka te upotrebi eventualne zadržane dobiti (čl. 428. st. 3. i čl. 441. st. 1. t. 1. ZTD-a), slijedom čega je ista mogla i bila dužna znati da je društvo u 2011. ostvarilo gubitak koji premašuje ukupan iznos zadržane dobiti pa da nema prema društvu tražbinu za isplatu dobiti odnosno ista je u trenutku stjecanja bila nepoštena pa je dužna tužiteljici platiti zatezne kamate na ono što je stekla naplatom predmetne bjanko zadužnice od samog dana stjecanja.

Iz Očevidnika o redosljedu plaćanja osnova za plaćanje po računu prednika tužiteljice proizlazi da je tuženica temeljem predmetne bjanko zadužnice naplatila 14. svibnja 2012. iznos od 689,25 kn, 16. kolovoza 2012. iznos od 20.693,50 kn, dana 22. kolovoza 2012. iznos od 80.000,00 kn, dana 2. studenog 2012. iznos od 64.486,08 kn, 15. studenog 2012. iznos od 164,33 kn, 24. siječnja 2013. iznos od 1.061,43 kn i 28. studenog 2014. iznos od 1.344,25 kn.

Tuženica isto niti ne osporava.

Stoga bi tužiteljici pripadale zatezne kamate na navedene iznose od dana kada su isti naplaćeni, ali kako tužiteljica iste potražuje tek od prvog sljedećeg dana, a sud odlučuje samo u granicama zahtjeva koji su stavljeni u postupku (čl. 2. st. 1. ZPP-a), to su tužiteljici zatezne kamate dosuđene od kasnijeg datuma.

S obzirom da se ne radi o ugovornom potraživanju, već o povratu stečenog bez osnove, stopa zateznih kamata određuje se sukladno odredbi čl. 29. st. 2. ZOO-a za ostale obvezne odnose, a ne za trgovačke ugovore, kao što to potražuje tužiteljica.

Dakle, zatezne kamate određuju se, do 31. srpnja 2015., za svako polugodište uvećanjem eskontne stope Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za 5 postotnih poena, a od 1. kolovoza 2015. do isplate po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih nefinancijskim trgovačkim društvima na razdoblje dulje od godine dana, izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu, za 3 postotna poena, dok je preko te stope do potraživane stope valjalo odbiti zahtjev za isplatu zateznih kamata kao neosnovan.

Sud je odbio dokazni prijedlog tuženice za saslušanje svjedoka Tomice Godeca, tadašnjeg prokurista prednika tužitelja te odustao od izvođenja dokaza saslušanjem tuženice i

svjedoka Mladena Vitezovića, tadašnjeg direktora prednika tužitelja, jer su navedeni dokazi predloženi radi utvrđenja da li je tuženica u vrijeme izdavanja predmetne bjanko zadužnice znala za nesposobnost za plaćanje prednika tuženika, što je jedna od pretpostavki pobijanja pravnih radnji stečajnog dužnika kao namjernog oštećenja vjerovnika, a isto je bilo irelevantno za odnošenje odluke o tužbenom zahtjevu, budući da je pobijani pravni posao izdavanja bjanko zadužnice ništetan zbog nemoguće činidbe, a ništetni pravni poslovi se ne mogu pobijati po odredbama SZ-a (na taj način se pobijaju samo valjani pravni poslovi, kojima sud oduzima pravni učinak konstitutivnom odlukom i samo u odnosu na stečajnu masu, dok se ništetnost pravnih poslova utvrđuje deklaratornom odlukom, jer se radi o poslovima koji nisu nikada proizvodili pravne učinke), a sve i da nije, bile bi ispunjene pretpostavke za pobijanje predmetne pravne radnje kao pravne radnje bez naknade poduzete u okviru 4 godine prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečaja pa eventualno znanje tuženice za nesposobnost za plaćanje nije bilo od utjecaja za donošenje presude.

Kako je uspjeh stranaka u parnici podjednak (tužiteljica je izgubila parnicu u odnosu na tužbeni zahtjev za pobijanje pravnih radnji stečajnog dužnika, a uspjela u odnosu na zahtjev za povrat onog što je stečeno temeljem predmetne bjanko zadužnice, a vrijednost tih zahtjeva je ista, s obzirom da se naznačena vrijednost predmeta spora u iznosu od 168.438,84 kn odnosi isključivo na prvi tužbeni zahtjev za pobijanje, budući da se drugi tužbeni zahtjev odnosi na isplatu pa je njegova vrijednost uvijek jednaka potraživanom iznosu i za njega nije potrebno naznačivati vrijednost predmeta spora, a zahtijeva se isplata iznosa od 168.438,84 kn), to je valjalo odrediti da će svaka stranka snositi svoje troškove parničnog postupka (čl. 154. st. 4. ZPP-a).

Slijedom navedenog, odlučeno je kao u izreci.

U Zagrebu 21. kolovoza 2020.

Sutkinja:
Ivana Manestar, v.r.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv presude dopuštena je žalba Visokom trgovačkom sudu Republike Hrvatske u roku od 8 dana od dana kada se smatra da je dostava presude obavljena (za stranku koja je bila uredno obaviještena o ročištu na kojem se presuda objavljuje), odnosno u roku od 8 dana po primitku presude (za stranku koja nije bila uredno obaviještena o ročištu na kojem se presuda objavljuje), koja se podnosi putem ovog suda u dva primjerka za sud i u jednom primjerku za svaku protivnu stranku.

Za točnost opravka – ovlašteni službenik
Petra Mikić

